

**ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ
ТА ВОГНЕОЇ ПІДГОТОВКИ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ**

**СЛУЖБОВА ПІДГОТОВКА ЯК СИСТЕМА
ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА
УДОСКОНАЛЕННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК
ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ

02 жовтня 2018 року

Одеса
2018

Матеріали викладені у авторській редакції з незначними коректорськими правками.

Службова підготовка як система заходів, спрямованих на удосконалення знань, умінь та навичок працівників Національної поліції України: матеріали круглого столу, м.Одеса, 02 листопада 2018р. – Одеса: ОДУВС, 2018. – 209 с.

У цьому збірнику представлені дослідження науково-педагогічних працівників, практичних працівників правоохоронних органів,, ад'юнкти, слухачі, студенти, курсанти. Всіх їх об'єднує спільне бажання – удосконалення знань, умінь та навичок в підрозділах Національної поліції України, сприяння становленню особистості професіонала, здатного до ефективної діяльності в складних, напружених та екстремальних умовах.

Сподіваємось, що обмін думками буде плідним і сприятиме удосконаленню підготовки поліцейських, досягнення високого рівня професіоналізму у всіх сферах практичної діяльності.

УДК 351.74:371.134:159.923

Ташматов В.А.,
к.псих.н., доцент кафедри
тактико-спеціальної та
вогневої підготовки ОДУВС
підполковник поліції

ПОЛІЦЕЙСЬКЕ ПІКЛУВАННЯ, ЯК ОДИН ІЗ ПРЕВЕНТИВНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ

Національна поліція України - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Поліція України надає ряд поліцейських послуг у сферах:

- 1) забезпечення публічної безпеки і порядку;
- 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- 3) протидії злочинності;
- 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Ми розглянемо питання надання допомоги особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я, а саме:

- 1.Неповнолітні особи віком до 16 років, яка залишилася без догляду;
- 2.Особи, які підозрюються у втечі з психіатричного закладу чи спеціалізованого лікувального закладу;
- 3.Особи, які мають ознаки вираженого психічного розладу і створюють реальну небезпеку оточуючим або собі;
- 4.Особи, які перебувають у публічному місці і внаслідок сп'яніння втратили здатність самостійно пересуватися чи створює реальну небезпеку оточуючим або собі.

Законодавством визначено, що відносно зазначених осіб поліція має право здійснити один із видів превентивних поліцейських заходів, а саме поліцейське піклування.

Взагалі, будь-який поліцейський захід обмежує конституційно закріплені права та свободи людини, такі як свобода пересування, особиста недоторканість, недоторканість житла. При цьому

поліцейські заходи повинні бути законними, необхідними, пропорційними та ефективними. Поліцейському заборонено застосовувати будь-які інші заходи, ніж визначені законами України. Шкода, заподіяна охоронюваним законом правам і свободам людини або інтересам суспільства чи держави, не повинна перевищувати блага, для захисту якого він застосований, або створеної загрози заподіяння шкоди. Поліцейський захід припиняється, якщо досягнуто мети його застосування, якщо неможливість досягнення мети заходу є очевидною або якщо немає необхідності у подальшому застосуванні такого заходу.

Враховуюче специфіку та стан конкретної особи законодавець надає повноваження поліцейському на заходи, щодо обмеження деяких конституційних прав та свобод. Такі обмеження можуть застосовуватися виключно для попередження порушень публічного (громадського) порядку, захисту життя та здоров'я громадян та боротьби зі злочинністю, якщо для виконання повноважень поліції неможливо застосувати інший захід або його застосування буде неефективним, а також якщо такий захід заподіє найменшу шкоду як адресату заходу, так і іншим особам.

При застосуванні поліцейського піклування треба враховувати, що неповнолітня особа, віком до 16 років, яка залишилася без догляду, з більшою вірогідністю може стати об'єктом скоєння правопорушення чи жертвою нещасного випадку. Особа, що знаходиться в публічному місті у стані сп'яніння, та яка створює реальну небезпеку собі або оточуючим може бути і об'єктом скоєння правопорушення і особою, що вчиняє правопорушення, особливо проти особи. Якщо говорити про психічно хворих осіб, то вони можуть бути і об'єктом скоєння правопорушення, і жертвою нещасного випадку. Також вони, не контролюючи своїх вчинків, можуть скоювати протиправні дії, в тому числі і злочини.

Поліція для виконання покладених на неї завдань може застосовувати інші заходи, визначені окремими законами.

Поліцейське піклування здійснюється наступним чином:

1) При виявленні неповнолітньої особи віком до 16 років, яка залишилася без догляду – передання батькам або усиновителям (особам, що прийняли у свою сім'ю неповнолітнього на правах дочки чи сина, що здійснене на підставі рішення суду, крім випадку, передбаченого ст. 282 Сімейного кодексу України), опікунам чи піклувальникам (опіка та піклування встановлюються з метою

забезпечення особистих немайнових і майнових прав та інтересів малолітніх, неповнолітніх осіб, а також повнолітніх осіб, які за станом здоров'я не можуть самостійно здійснювати свої права і виконувати обов'язки), органам опіки та піклування (органами опіки та піклування є районні, районні в містах Києві та Севастополі державні адміністрації, виконавчі органи міських, районних у містах, сільських, селищних рад);

2) При виявленні особи, яка підозрюється у втечі з психіатричного закладу чи спеціалізованого лікувального закладу - передання відповідному закладу (де вона утримувалася на підставі судового рішення психіатричний заклад – психоневрологічний, наркологічний чи інший спеціалізований заклад, центр, відділення тощо всіх форм власності, діяльність якого пов'язана з наданнями психіатричної допомоги);

3) При виявленні особи, яка має ознаки вираженого психічного розладу і створює реальну небезпеку оточуючим або собі - передання відповідному закладу (психічні розлади - розлади психічної діяльності, визнані такими згідно з чинною в Україні Міжнародною статистичною класифікацією хвороб та проблем пов'язаних зі здоров'ям 10 перегляду. На теперішній час виділяють 11 видів психічного розладу: органічні, включаючи симптоматичні, психічні розлади, розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин, шизофренія, шизотипові стани та маячні розлади, розлади настрою [афективні розлади], невротичні, пов'язані зі стресом та соматоформні розлади, поведінкові синдроми, пов'язані з фізіологічними розладами та фізичними факторами, розлади зрілої особистості та поведінкові розлади, розумова відсталість, розлади, пов'язані з психологічним розвитком, розлади поведінки та емоцій, які починаються здебільшого в дитячому та підлітковому віці, не уточнений психічний розлад;

4) При виявленні особи, яка перебуває у публічному місці і внаслідок сп'яніння втратила здатність самостійно пересуватися чи створює реальну небезпеку оточуючим або собі - передання у спеціальний лікувальний заклад чи до місця проживання. (Алкогольне сп'яніння або алкогольна інтоксикація — різновид стану сп'яніння, що викликається психоактивною дією етанолу. Громадське (публічне) місце – частина (частини) будь-якої будівлі, споруди, яка доступна або відкрита для населення вільно, чи за запрошенням, або за плату, постійно, періодично або час від часу, в тому числі під'їзди, а також

підземні переходи, стадіони. Алкогольне сп'яніння викликає зміни в психологічних, фізіологічних і поведінкових функціях людини).

Поліцейський зобов'язаний негайно повідомити особі зрозумілою для неї мовою підставу застосування поліцейського заходу, а також роз'яснити право отримувати медичну допомогу, давати пояснення, оскаржувати дії поліцейського, негайно повідомити інших осіб про її місце перебування.

Повідомлення про права і їх роз'яснення поліцейським може не проводитися у випадку, коли є достатні підстави вважати, що особа не може усвідомлювати свої дії і керувати ними.

Поліцейський уповноважений вилучити у особи зброю чи інші предмети, якими особа може завдати шкоди оточуючим чи собі, незалежно від того, чи заборонені вони в обігу.

Поліцейському заборонено здійснювати обшук особи, щодо якої здійснюється поліцейське піклування.

Поліцейський для забезпечення публічної безпеки і порядку, якщо особа своїми небезпечними діями може завдати шкоду собі і оточуючим може застосувати кайданки та інші засоби обмеження рухомості.

Про застосування поліцейського піклування складається протокол, в якому зазначаються: місце, дата і точний час (година і хвилини) застосування поліцейського заходу; підстави застосування; опис вилученої зброї чи інших предметів; клопотання, заяви чи скарги особи, якщо такі надходили, наявність чи відсутність видимих тілесних ушкоджень. Протокол підписується поліцейським і особою. Копія протоколу негайно під розпис вручається особі. Протокол може не надаватися особі для підписання, а його копія - вручатися особі у випадку, коли є достатні підстави вважати, що вона не може усвідомлювати свої дії і керувати ними. Про кожне застосування поліцейського заходу поліцейський одразу повідомляє за допомогою технічних засобів відповідального поліцейського в підрозділі поліції.

У разі наявності достатніх підстав вважати, що передання особи тривало довше, ніж це необхідно, відповідальний поліцейський в підрозділі поліції зобов'язаний провести перевірку для вирішення питання про відповідальність винуватих у цьому осіб.

Поліцейський зобов'язаний надати особі можливість негайно повідомити про своє місце перебування близьких родичів, членів сім'ї чи інших осіб за вибором цієї особи. Поліцейський зобов'язаний негайно повідомити батьків або усиновителів, опікунів,

підкувальників, орган опіки та піклування про місце перебування неповнолітньої особи.

Література:

1. Конституція України від 28.06.1996 року – Електронний ресурс <http://zakon2.rada.gov.ua/>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року - Електронний ресурс <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Закон України «Про психіатричну допомогу» від 22.02.2000 року - Електронний ресурс <http://zakon.rada.gov.ua/go/1489-14>
4. Закон України «Про Національну поліцію» від 05.07.2015 року - Електронний ресурс zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19

Прядко В.М.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ГРУПОВИХ ПОРУШЕНЬ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ____137

Сікорський О.І., Ташилатов В.А.

ДІЇ ПОЛІЦІЇ У РАЗІ ЗАГРОЗИ ВИНИКНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ У НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ _____144

Скворцов А.В., Карапет`яни С.І.

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ СПРЯМОВАНИЙ НА ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ПОЛІЦЕЙСЬКОГО _____148

Сокол Р.С.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ, ЯКА ВЧИНИЛА НЕЗАКОННИЙ ЗБУТ ТОВАРІВ, ПРЕДМЕТІВ І РЕЧОВИН, ЗАБОРОНЕНИХ ДО ОБІГУ _____152

Степаненко В.В.

ФОРМУВАННЯ У ПОЛІЦЕЙСЬКОГО СТІЙКОГО ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ДО ДІЇ ЗОВНІШНІХ НЕБЕЗПЕК ____158

Ташилатов В.А.

ПОЛІЦЕЙСЬКЕ ПІКЛУВАННЯ, ЯК ОДИН ІЗ ПРЕВЕНТИВНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ _____163

Трояновський В.С.

БОЙОВА ПІДГОТОВКА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ _____167

Удренас Г.І.

ДІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИ УРАЖЕНІ ЛЮДЕЙ ЕЛЕКТРОСТРУМОМ ____170

Ульянов О.І.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ (ПРЕВЕНТИВНОЇ) ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ _____173

Худенко Ю.О., Поліщук В.В., Бухтіяров О.А.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ З ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ _____179

Цільмак О.М.

ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО У ГАЛУЗІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ПРИМУСУ ____181

Шаран А.А., Удренас Г.І.

НАДАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ, ЩО СТАЛИ ЖЕРТВОЮ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ____184

Швець Д.В., Бальва А.Ф., Луценко І.С.

ПОЛІЦЕЙСЬКІ ПІСТОЛЕТИ. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ____191